

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		Veszprémi Járásbíróság	
Ügyszám: IV / 1807 - 0 / 2018		Pénztár: Készlet: 2018. DEC 11.	
Érkezett: 2018 DEC 11.		Pénztár: Készlet: 2018. DEC 11.	
Példány: 2	Kezelőiroda: 15 db	Példány: Készlet: 2018. DEC 11.	
Tisztelt Alkotmánybíróság!		Az ügyintézésért	

Alulírott [REDACTED] (akos) mint indítványozó (a továbbiakban: „Indítványozó”) csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény 27. § (a továbbiakban: Abtv.) alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjeszttem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság **1.Bf.358/2018/5. sz. végzésének** - a másodfokú végzéssel jóváhagyott Veszprémi Járásbíróság **5.B.781/2017/42.** számú elsőfokú ítéletére is kiterjedően - alaptörvény-ellenességét, és ezért az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja alapján az Abtv. 43. §-ának (1) bekezdésének megfelelően azokat semmisítse meg, mivel a támadott bírósági döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Veszprémi Járási és Nyomozó Ügyészség B.3068/2013/31-1. számú vádiratában az Indítványozó, mint IV. r. vádlottal és hat vádlott társával szemben a 2013. július 30. napján történtek miatt emelt vádat. A IV. r. vádlottal szemben 1 rb., a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő csoportosan elkövetett garázdaság büntette, valamint 2. rb., a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő könnyű testi sértés vétsége miatt emelt vádat.

A Veszprémi Járásbíróság az 5.B.502/2014/69/II. számú 2016. szeptember 26-án kihirdetett ítéletével bűnösnek mondta ki az Indítványozót a vádiratban szereplő bűncselekményekben. A IV. rendű vádlottat 80 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, a kiszabott pénzbüntetés napi tételét 1.800 forintban állapította meg.

Az ítéletet a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.921/2016/18. számú 2017. április 25-én kihirdetett végzésével a Be. 373. § (1) bekezdés II/d pontja szerinti, illetőleg Be. 375. § (1) bekezdés szerinti - a másodfokú eljárásban nem orvosolható - eljárási szabálysértések miatt hatályon kívül helyezte és új eljárás lefolytatására utasította az elsőfokú bíróságot.

A Veszprémi Járásbíróság 2018. április 20-án kihirdetett, 5.B.781/2017/42. sz. ítéletével a IV. rendű vádlottat ismét elítélte 1. rb., a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő csoportosan elkövetett garázdaság büntetésében, valamint 2 rb., a Btk.

164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő könnyű testi sértés vétsége miatt és ezért a korábbi elsőfokú ítélethez hasonló módon a vádlottat halmazati büntetésül 80 (nyolcvan) napi tétel pénzbüntetésre ítélte, míg a kiszabott pénzbüntetés napi tételét 1.500 forintban állapította meg. A második elsőfokú ítélet azon kívül, hogy az I. r. vádlottat felmentette, a korábbi ítéletével lényegileg azonos volt. Az ügyészség az Indítványozóval szemben nem jelentett be fellebbezést, azonban védői és vádlotti fellebbezés folytán az ítéletet a Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság ismételt felülbíráta és az 1.Bf.358/2018/5. számú, 2018. szeptember 27-én kihirdetett végzésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az Abtv. 27. § b) pontjára tekintettel előadjuk, hogy az Indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, tekintettel arra, hogy a Veszprémi Járásbíróság ítélete ellen fellebbezett, amely fellebbezést a másodfokú bíróság, a Veszprémi Törvényszék elbírált. Mivel a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú ítéletet ezért további rendes jogorvoslat nem áll az Indítványozó rendelkezésére. Az Indítványozó a rendes jogorvoslati lehetőséget ténylegesen és érdemben kimerítette, így az alkotmányjogi panasz benyújtásának az Abtv. 27. § b) bekezdés szerinti feltétele teljesült.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Abtv. 30. § (1) bekezdésére tekintettel előadjuk, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú végzést a védőnek 2018. október 8. napján került kézbesítésre elektronikus úton, így a jelen alkotmányjogi panasz törvényes határidőben kerül benyújtásra.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjeszti elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát, amely bírósági ügyben Indítványozó vádlott volt. A sérelmezett és alaptörvény-ellenesnek tartott ítélet következményeként büntetőjogi felelősséget állapítottak meg és büntetőjogi szankciót alkalmazott vele szemben a bíróság. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés pedig ezáltal közvetlenül kihatott az Indítványozóra. Az érintettséget a mellékelt ítéletek igazolják.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek vizsgálata körében előadjuk, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, egyúttal alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdések az alábbiak:

Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel álláspontunk szerint az, hogy ellentétes-e tisztességes eljáráshoz fordulás jogával, hogy a kizárólag magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén, a jogvesztő határidőn belül előterjesztendő magánindítvány hiányában lefolytatott büntetőeljárásban a vádemelést követően, a bírósági eljárásban, a bíróság a tárgyaláson „pótolja”, szerezze be magához a büntetőeljárás megindításához szükséges magánindítványt.

Előadjuk továbbá, hogy az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményéhez fűződő alapjog megsértése alkotmányjogi panasz alapját képezheti az Alkotmánybíróság esetjoga alapján. Az ilyen beadványok befogadására kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az eljárás elhúzódása kihatott „[a]z ügyben hozott bírói döntés érdemére” {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [54], 3248/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.

A 2/2017. (II. 10.) AB határozat megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 258. § (3) bekezdés e) pontjának alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, akkor a határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódásának a tényét, valamint azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét.

Előadjuk, hogy a IV. r. vádlottal a gyanúsítást 2013. július 30. napján közölték, az elsőfokú bíróság az első elsőfokú ítéletét 2016. szeptember 6. napján hozta meg. A megismételt elsőfokú eljárásra és újabb ítélet meghozatalára az elsőfokú bíróságnak felróhatóan került sor, hiszen olyan mértékű eljárási szabálysértések halmazát követte el a bíróság, ami nem tette lehetővé a másodfokú felülbírálatot, csak új eljárás lefolytatásával lehetett orvosolni az eljárási szabálysértéseket.

A második elsőfokú ítéletet 2018. április 20. napján hozta meg az elsőfokú bíróság, a két elsőfokú ítélet óta 18 hónap telt el. Maga a büntetőeljárás is az egyszerű megítélésű vétségi tényállás tekintetében és garázdaság tekintetében, több mint 5 évig tartott, azonban ebből több mint 1/3 részt tett ki - az elsőfokú bíróságnak felróható hatályon kívül helyezés folytán - a két elsőfokú ítélet meghozatala közötti idő, ami a teljes büntetőeljárás tartamát tekintve is jelentős időtartam. Az elsőfokú bíróság mind a két ítéletében hivatkozik nyomatékosan enyhítő körülményként a jelentős időmúlásra, - a bíróság saját hibájából eredő 18 hónapos eljárás elhúzódásra külön nem hivatkozik - azonban II-V. rendű vádlottakig, így Indítványozóra is kiterjedően azonos napi tételű büntetések szabott ki, holott 18 hónap telt el a két elsőfokú ítélet meghozatala között, mely az elsőfokú bíróság súlyos eljárási szabálysértéseire tekintettel keletkezett.

Álláspontunk szerint az ügy érdemére hatott ki az, hogy az eljárás elhúzódását - melyet az eljáró elsőfokú bíróság törvénysértő, eljárási hibákban szenvedő eljárása idézett elő - sem az elsőfokú, sem pedig a másodfokú bíróság egyáltalán nem vette figyelembe a büntetés kiszabása során. A másodfokú bíróság másodfokú végzésében még csak nem is reagált az eljárás elhúzódásából eredő 2/2017. (II. 10.) AB határozatban foglalt alkotmányos követelménnyel kapcsolatos és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljárással összefüggő védői indítványra. Az Alkotmánybíróság által megfogalmazott alkotmányos követelményt és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) rendelkezéseit teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Önmagában mutatja azt, hogy a két elsőfokú ítélet során ugyanakkora napi tételű pénzbüntetést szabott ki az Indítványozóra, holott saját hibájából eredően múlt el további 18 hónap és sújtotta az indítványozót feleslegesen az elhúzódó eljárással és sértette meg az észszerű időn belüli döntéshez fűződő alapjogától. Az ügy érdeméhez tartozik (büntetőjogi főkérdés) a büntetés kiszabás, a büntetés mértéke is, így az eljárás elhúzódásából eredő, az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményéhez fűződő alapjog megsértése az ügy érdemére hatott ki, tekintettel arra, hogy a jogerős döntés meghozatalánál a bíróságok

elhúzódo eljárásából eredő alapjogsértést nem orvosolták az eljáró bíróságok annak enyhítő körülményként való figyelembevételével és enyhébb ítélet meghozatalával.

Alapvető alkotmányjogi kérdés továbbá az, hogy megfelel-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő tisztességes eljárás követelményének, a pártatlan bírósághoz való alapjogot sérti-e az, ha súlyos eljárási szabálysértés miatt hatályon kívül helyezett megismételt elsőfokú bírósági eljárásban olyan bíró jár el, aki korábban már állást foglalt a terhelt bűnösségéről, és a korábbi hatályon kívül helyezett ítéletében elítélte az indítványozót. Megvalósulhat-e az eljárás alá vont személy bűnösségéről történő előítéletmentes és elfogulatlan bíraskodás a fenti esetben?

Alapvető alkotmányjogi kérdés továbbá az, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot, mint indokolt bírói döntéshez fűződő jogot mennyiben sérti az, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően, a valóságnak megfelelően rögzíti a tényállást a terhelt személyi körülményeit illetően, azonban a személyi körülmények között rögzített enyhítő körülményeket ténylegesen és formálisan sem értékeli, és nem adja semmiféle indokát annak, hogy a személyi körülmények között szereplő enyhítő körülményeket miért nem vette figyelembe a büntetés kiszabása során.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Tisztességes eljáráshoz való jog, mint pártatlan bírósági eljáráshoz való jog, mint indokolt bírói döntéshez fűződő jog, észszerű határidőhöz való alapjog sérelme

Alaptörvény XXVIII. cikk (1)

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és a kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

Alaptörvény 28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

Álláspontunk szerint az általunk megsemmisíteni kért elsőfokú bírósági ítélet és az azt helybenhagyó másodfokú végzés azáltal, hogy egy olyan, kizárólag magánindítványra üldözendő magánvádas bűncselekmény (könnyű testi sértés vétsége) tárgyában is bűnösnek mondta ki az indítványozót, amiben kifejezett magánindítvány hiányában indult meg a büntetőeljárás, a nyomozás és történt vádemelés sérti a *tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogot* (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését).

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény az alábbiak szerint rendelkezett magánindítványról a büntetőeljárásról szóló törvény második részének IX. nyomozásról szóló

fejezetében „A BÜNTETŐELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA NYOMOZÁSSAL” elnevezésű II. Cím alatt

A magánindítvány

173. § (1) Magánindítványra üldözendő bűncselekmény miatt csak a jogosult feljelentése alapján indítható büntetőeljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

(2) A magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha a nyomozás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető.

(3) A magánindítványt attól a naptól számított harminc napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett. A (2) bekezdésben meghatározott esetben ezt a határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen a magánindítványra jogosult a felhívásról tudomást szerzett. Az elhunyt sértett hozzátartozója a még nyitva álló határidő alatt terjesztheti elő a magánindítványt.

A jelenleg hatályos büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény szintén a nyomozással kapcsolatos részének a 378. §-a jelen ügyet érintő szabályokkal lényegében azonosan szabályozza a magánindítvány előterjesztésének a rendjét, azonosan rögzíti a magánindítvány funkcióját.

A magánindítvány egy eljárási szempontból sajátos feljelentés és egyben a magánindítványra üldözendő cselekmények esetében a büntetőeljárás feltétele. A magánindítvány joghatályossága szempontjából jelentősége annak van, hogy a feljelentő az általa közölt tények miatt, a törvényes jogvesztő határidőben kifejezze az elkövető megbüntetésére irányuló akaratát. A 6. § (3) bekezdésének c) pontja a büntetőeljárás akadályai között sorolja fel a büntethetőséget kizáró okokat, immánensen a magánindítvány hiányát.

A jogalkotó lényegét tekintve három esetkörben bízta a sértettre a büntetőeljárás megindítását, 1. a bűncselekmény viszonylag csekélyebb tárgyi súlya, 2. a sértett kímélete, valamint 3. a sértett és az elkövető viszonya miatt. A magánindítványra üldözendő bűncselekmények között vannak közvadás, ahol a vádat minden esetben az ügyész, mint közvádló képviseli, illetőleg magánvadás eljárásban elbírálandó cselekmények, amik esetében fő szabály szerint a vádlói szerepet a sértett látja el.

A magánindítvány előterjesztésére elsősorban a sértett jogosult a Btk. 31. § (2) bekezdés alapján. Amennyiben a már megindult nyomozást követően derül ki, hogy a gyanú tárgyát képező cselekmény csak magánindítványra büntethető, nyomozati szakban a magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát beszerzi a nyomozóhatóság, ügyésség.

Előadjuk, hogy jelen ügyben az indítványozót meg sem gyanúsították a [REDACTED] kapcsolatos testi sértés vétségével, sőt a gyanúsítás tárgyát ez nem is képezte. [REDACTED] senki irányában nem tett olyan kívánságot miszerint szeretne bárkivel szemben büntetőeljárást kezdeményezni, vagy kívánná bárkinek a felelősségre vonását. Az ellene irányuló, egyébiránt magánvadás vétség tekintetében az ügyészségi vádiratban jelent csak meg a büntetőjogi felelősségre vonási szándék, azonban ez is csak a közvádlói oldalról.

Az első bírósági tanúmeghallgatáson [REDACTED] tanú nem nyilatkozott arról, hogy magánindítvánnyal kíván élni.

Az eljáró ügyész kifejezett védői felvetésre azt állította a tárgyaláson, hogy tett magánindítványt [REDACTED] de bemutatni nem tudta, ügyészi indítványra (amelyről a védők tájékoztatást nem kaptak) újra megidézte és megnyilatkoztatta [REDACTED] a bíróság, hogy tegye meg a magánindítványát az Indítványozó felelősségre vonása érdekében.

Arra a védelem által felvetett alapjogi sérelemre, miszerint a fenti eljárással felmerül az Alaptörvény XXVIII. cikke szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértése és azon felvetésre, hogy az alapjogi bíráskodás az Alaptörvény R) cikke és 28. cikke alapján az egész bírósági szervezetrendszer feladatává vált, valamint, hogy ezen szempontból is meg kell vizsgálni azt, hogy joghatályosan nem pótolható magánindítvány a bíróság eljárásban, sem az elsőfokú bíróság, sem a másodfokú bíróság nem foglalkozott. Pusztán arra hivatkozott, hogy a megszilárdult bírósági jogértelmezés (2014/10. számú, valamint az 1995/561. számú eseti döntések) alapján a bíróságnak a Be. 173.§ (3) bekezdés, mint nyomozati szabály kiterjesztő értelmezésével pótolnia kell a magánindítvánnyal kapcsolatos nyilatkozat beszerzését.

A 13/2013. (VI. 17.) AB határozat rögzítette, hogy az Alaptörvény negyedik módosítását követően is lehetősége van az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján kellő részletességgel indokolva felhasználni a korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jellegű megállapításokat. Indokolás [30] [31]

Hivatkozunk a 72/2009. (VII. 10.) AB határozatra, mivel az Alaptörvény konkrét rendelkezései a határozatban hivatkozott, az előző Alkotmányban foglaltakkal hasonló tartalommal bírnak. Ezen határozatban megállapította az Alkotmánybíróság, hogy alkotmányellenes volt az a korábbi büntetőeljárás szabály, ami lehetőséget adott arra, hogy az ügyész részvétele nélkül folytassák le a büntetőeljárásban a bírósági tárgyalást. A határozat a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot is összegezve több ponton elemezte a független és pártatlan bíróságok feladatából és alkotmányos szerepéből, valamint az ügyészség alkotmányos szerepéből eredő ügyészégi és bírósági funkciók elválasztásának alkotmányos követelményeit. Ezért érdemes hosszabban idézni ezen alkotmánybírósági határozatból.

A határozat rögzítette hogy : „Az Alkotmánybíróság (...) 14/2002. (III. 20.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) az Alkotmánynak a bíróságokat érintő rendelkezései [45. § (1) bekezdés, 50. § (1) bekezdés], valamint az ügyészségre vonatkozó egyes szabályai [51. § (2) bekezdése] összevetése és a tisztességes eljáráshoz való jog [57. § (1) bekezdés] értelmezése kapcsán fejtette ki álláspontját a közbiztonsági és az igazságszolgáltatási funkciók szétválasztásának - az Alkotmányból fakadó - követelményéről. Az Abh. a Be. azon szabályának alkotmányellenességét állapította meg, amely a bíró kötelezettségévé tette az ügyész figyelmének felhívását (illetve értesítését), ha a vád kiterjesztésének lehet helye. (...) Az Emberi Jogok Európai Bíróságának az objektív teszttel [azaz, hogy a bíróságnak nemcsak pártatlannak kell lenni, hanem pártatlannak is kell látszani] kapcsolatos gyakorlatából egyértelműen kitűnik, hogy az eljárás során a bíró által ellátott funkciók vizsgálata alapvető kérdés. A funkcióhalmozódás, vagyis azon eset, amikor a bíró ítélezésen kívüli, a vizsgálattal vagy a váddal kapcsolatos feladatokat is ellát, a Bíróság szerint jogos kételyeket ébreszt a pártatlanságával kapcsolatban. Alapvető kérdés, hogy a bíró, aki a felek felett áll, a felektől különüljön el. A büntetőeljárás feltétele a vád, amelyet a védelem támad, ezért a bíró elkülönültsége úgy biztosítható, ha a vádat nem ő fogalmazza meg, a váddal kapcsolatos feladatokat egy tőle elkülönült személy látja el. A vád és az ítélezés feladatainak egy eljáráson belül azonos személy által történő ellátása önmagában alkalmas a bíró pártatlanságának megkérdőjelezésére, függetlenül attól, hogy milyen személyes magatartást tanúsított. (Eur. Court H. R., Case of De Cubber v. Belgium, Ser. A-86.; Eur. Court H. R., Case of Piersack v. Belgium, Ser. A-53.)” (ABH 2002, 101, 109.). (...) Mindebből az következik, hogy az ügyészség és a bíróság feladatainak elkülönítése nem pusztán a vádemelés-vádképviselés szabályainak formális betartását jelenti, hanem súlyozott szerepe van a vád tartalmi értelemben vett törvényessége szempontjából is. A bírói és ügyészi tevékenységre vonatkozó részletes eljárási szabályok, az eljárás alanyai számára előírt kötelezettségek és a részükre biztosított

jogosultságok konstrukciója a tisztességes eljárás követelménye szempontjából alapvető jelentőségű. Az eljárási funkciók közötti "átjárhatóság" lehetőségének megteremtése, sőt kötelezettséggé történő előírása, amely az eljárás teljes bírósági szakaszában töretlenül érvényesül, a vád tartalmi törvényességét kérdőjelezi meg és ekként sérti a tisztességes eljárás követelményét (ABH 2002, 101, 110.)."

„Az Alkotmánybíróság a legfőbb ügyész és az ügyészség alkotmányos jogállását, közjogi helyzetét átfogóan a 3/2004. (II. 17.) AB határozatban értelmezte. A határozat szerint az ügyészség - szemben a bíróságokkal - nem önálló hatalmi ág, de önálló alkotmányos szervezet (ABH 2004, 48, 58.). (...) Az ügyészség képviseli a vádat a bírósági eljárásban, (...) és meghatározott jogok illetik meg a nyomozással összefüggésben. E feladatok jogszerű ellátása az ügyészség és a legfőbb ügyész alkotmányos kötelezettsége. (ABH 2004, 48, 62.)"

„A 42/2005. (XI. 14.) AB határozat pedig - többek között - megállapította: A hatalmi ágak elválasztására és a büntető hatalomra vonatkozó alkotmányos követelményekből és garanciákból egyértelműen következik, hogy a közhatalmat gyakorló állami szervezetek csak az Alkotmány és az Alkotmányon alapuló szervezeti és eljárási-végrehajtási törvények kifejezett felhatalmazása és feladatkijelölése alapján vehetnek részt a büntető felelősségre vonás folyamatában. A hatalmi ágak elválasztásának elvéből a jelen esetben egyértelmű, hogy a vádlói közhatalom nem kerülhet az ügyészségen kívül más közhatalmi szervhez. (...)"

Az Alaptörvény a korábbi Alkotmánnyal tartalmilag megegyezően szabályozza az ügyészség és a bíróságok státuszát és feladatait. Az Alaptörvény 29. cikk (2) bekezdés a) pont rögzíti, hogy a legfőbb ügyész és az ügyészség törvényben meghatározottak szerint jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, míg a 25. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el és 25. cikk (2) bekezdése rögzíti, hogy a rendes bíróságok döntenek büntetőügyben.

Álláspontunk szerint a kifejezetten a nyomozással kapcsolatos büntetőeljárási szabályból, ami a kifejezetten a sértett magánindítványára megindítható bűncselekményekre vonatkozik, nem következhet az alaptörvénnyel ellentétes kiterjesztett értelmezés, hogy az ítélkező bíróságok feladata az, hogy pótolják a nyomozás során keletkezett azon hiányosságot, ami ahhoz szükséges, hogy egyáltalán a büntetőeljárás megindulhasson. A hivatkozott EJEB esetjoga ami az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés tartalmát tekintve azonos az Emberi Jogok Európai Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való jogra alapoz kiemeli, hogy a bírói és ügyészi tevékenységek és feladatok elkülönítése és ennek következetes betartása a tisztességes eljárás követelményének szempontjából - beleértve a bírói pártatlanságot is - kiemelt fontossága van a büntetőeljárásban. Azzal, hogy az ítélkező bíróság vesz át nyomozási szabályok között a nyomozóhatóságra, ügyészségre vonatkozó feladatokat, és a sértett megnyilatkoztatásával a nyomozást és a vádemelést követően a bírósági tárgyalási szakban mindenáron arra törekszik, hogy kiköszörülje az egyébként jelen ügyben jogvesztő határidőben előterjesztendő sértetti magánindítványra és magánvádra üldözendő bűncselekménnyel kapcsolatban a nyomozóhatóság és az ügyészség által előidézett súlyos mulasztást és beszerezze a sértetti magánindítványt, túllép alkotmányos és eljárásjogi szerepkörén és a pártatlanságot megkérdőjelezve nyomozóhatósági szerepkörbe lép. Nem a vádat kívánja elbírálni, hanem egy büntetőeljárási akadály ellenére a kifejezett magánindítvány nélküli vád látszólagos jogszerűségét igyekszik utólagosan megteremteni, egy a jogalkotó által igen rövid tartamban megállapított jogvesztő határidő szinte a végtelenségig történő kiterjesztésével. Álláspontunk szerint az efféle bírósági jogértelmezés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő és pártatlan bírósági eljáráshoz fűződő alapjogot. A bíróság feladata nem az, hogy megalapozza a vádemelés jogosságát, hanem az, hogy elbírálja a terhelt ellen felhozott vádat. Ha átlépi az alkotmányos státuszából eredő határokat az megkérdőjelezi az ítélkező bíróságnak az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdéséből is következő objektivitását, függetlenségét, valamint sérti a tisztességes pártatlan bírósági eljáráshoz való alapjogot.

A támadott bírósági jogértelmezés pedig kizárólag a vádlott terhére, egy jogszabályban meghatározott jogvesztő határidőt tisztességtelen eljárás követelményét sértő módon szinte a végtelenségig kiterjeszt, annak ellenére, hogy a jogalkotónak kifejezetten nem ez volt a szándéka. A jogalkotó szándéka kifejezetten az volt mind a magánindítvány, mind pedig a magánvádas eljárás törvényi szabályozásával, hogy a büntetőeljárás az efféle ügyekben kifejezetten csak akkor induljon meg, ha a sértett a részére fenntartott jogvesztő és viszonylag rövid határidőn belül terjeszti elő a feljelentését, magánindítványát, és kezdeményez magánvádas eljárást. Nem pedig az Alaptörvénnyel ellentétes bírósági jogértelmezésben tükröződő célt tűzte ki a jogalkotó, hogy a sértett kifejezett kívánalma ellenére is joga legyen a nyomozóhatóságnak, ügyésznek nyomozást lefolytatni, és vádat emelnie az efféle ügyekben magánindítvány hiányában is és büntetőeljárási norma kiterjesztő értelmezésével az ítélkező bíróság kifejezett feladatává tenni, hogy pótolja a magánindítvány beszerzését, így utólagosan az ítélkezési tevékenység végzése során hárítsa el a büntetőeljárás megindítását képező akadályt.

A bíróságoknak a nyomozati szakban szabályozott jogvesztő határidőt kiterjesztő jogértelmezése egyben jogbizonytalanságban is tartja terheltet, hiszen egy rövid 30 napos határidőt kiszámíthatatlanná tesz. .

Mint fentebb előadtuk, hogy a IV. r. vádlottal a gyanúsítást 2013. július 31. napján közölték és a súlyos, másodfokú bírósági eljárásban nem orvosolható eljárási szabálysértések miatt a megismételt elsőfokú eljárás, és így a büntetőeljárás 18 hónappal elhúzódott. A büntetőeljárás így több mint öt év két hónapig tartott.

A két elsőfokú ítélet között 18 hónap telt el. Maga a büntetőeljárás is az egyszerű megítélésű vétségi tényállás tekintetében és garázdaság tekintetében, több mint 5 évig tartott azonban ebből több mint 1/3 részt tett ki az elsőfokú bíróságnak felróható hatályon kívül helyezés folytán a két elsőfokú ítélet meghozatala közötti idő, amely a teljes büntetőeljárás tartamát is tekintve jelentős időtartam.

Továbbá előadjuk, hogy az elsőfokú bíróságot olyan mulasztások is terhelték, amelyek további elhúzódást eredményeztek: az elsőfokú bíróság az egyik vádlott tekintetében úgy hirdetett ítéletet, hogy az kiment a tárgyalóból, így nem tudta megnyilatkoztatni őt a fellebbezésről, helyette az akkori védőjét nyilatkoztatta a fellebbezésről, ezért a másodfokú bíróság visszaküldte a felterjesztett iratokat az elsőfokú bíróságnak a fellebbezési nyilatkozat beszerzése érdekében, melynek eredményeként ismét elhúzódott az eljárás. Továbbá azért is került elhalasztásra büntetőtárgyalás a megismételt ügyszakban, mert az eljáró bíróság a tárgyalás megkezdésekor, a másodfokú végzés és vádirat ismertetését követően a vádlotti vallomástételek alatt észlelte, hogy az egyik személyiségzavaros vádlott tekintetében büntetőeljárási szabályok alapján csak akkor járhat el, ha védő jár el az ügyében. Így újfent elhúzódott a tárgyalás a bíróság működésére visszavezethető okból.

Mint fentebb hivatkoztuk, az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményéhez fűződő alapjog megsértése alkotmányjogi panasz alapját képezheti. Az Alkotmánybíróság fentebb hivatkozott gyakorlata alapján ilyen beadványok befogadására kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az eljárás elhúzódása kihatott az ügyben hozott bírói döntés érdemére.

Ismételten előadjuk, hogy az ügy érdemére hatott ki az, hogy az eljárás elhúzódását - melyet az eljáró elsőfokú bíróság törvénysértő, eljárási hibákban szenvedő eljárása idézett elő - sem az elsőfokú, sem pedig a másodfokú bíróság egyáltalán nem vett figyelembe a büntetés kiszabás során. Egyáltalán nem is reagáltak az indítványozó védője által konkrétan felhozott

tisztességes eljárási követelményekkel kapcsolatban, ebből adódóan nem is mérlegelték azt, hogy a bírósági hibák folytán ésszerűtlenül elhúzódó, a terheltet a büntetőeljárás hatályának indokolatlanul hosszú időre kitevő eljárásban két év eltelte után egy ugyanolyan mértékű büntetés kiszabásával meg sem kísérik orvosolni az egyébként a rendes bíróságok által meg sem vizsgált eljárások ésszerű időtartamon belüli elbíráláshoz fűződő alapjogának a sérelmét. Egy ilyen döntés semmibe veszi az Alaptörvényben foglalt alapjogot, és semmibe veszi azt, hogy a bíróságoknak az Alaptörvényben foglalt alapelvek szerint kell eljárni.

A 2/2017. (II. 10.) AB határozatban foglalt alkotmányos követelményt az Alkotmánybíróság határozatának erga omnes kötelező hatályát is figyelmen kívül hagyták a bíróságok.

A terheltet a büntetőeljárásban leginkább a büntetés, illetve annak mértéke sújtja, így az ügy érdeméhez tartozó büntetőjogi főkérdésre, a büntetéskiszabásra, a büntetés mértékére kihatott az, hogy az eljárás elhúzódásából eredő, az ésszerű határidőn belüli elbírálás követelményéhez fűződő alapjog megsértését, a bírósági okból történő eljárási elhúzódást a jogerős döntés meghozatalánál nem mérlegelték, valamint a büntetéskiszabás során az ebből eredő alapjogsértést nem orvosolták az eljáró bíróságok annak enyhítő körülményként való figyelembevételével enyhébb büntetést tartalmazó ítélet meghozatalával.

A 2017. évi XC. 3. § (6) bekezdés alapján a bíróság kötelezettsége, hogy hivatalból figyelembe vegye az enyhítő körülményeket. Az Alaptörvény és büntetőeljárási törvényből az következik, hogy egyrészt meghatározza az enyhítő körülményként az eljárás elhúzódását, másrészt pedig azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét. Azonban az eljáró bíróságok a viszonylag egyszerű megítélésű ügyben a jelentős eljáráselhúzódás ellenére ugyanolyan mértékű büntetést szabtak ki, és a bírói döntésekben nyoma sincs annak, hogy akár az Alaptörvény, akár a büntetőeljárás, akár az alkotmányos követelményből eredő feladataiknak eleget tettek volna.

Előadjuk, hogy a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban (indokolás: [105]) foglalt felülvizsgált bírósági ügytől eltérően ezen ügyben a megismételt eljárásban nem volt se jelentős, se semmilyen enyhítés, így az alapjogsérelmet a büntetőeljárásban nem orvosolták.

Ezen érveléssel kapcsolatban adjuk elő azt is, hogy azon körülmény, hogy a másodfokú bíróság kiegészítette az ítéletét az enyhítő körülménynek számító eltartott kiskorú hozzátartozó személyére, amit az elsőfokú bíróság szintén elmulasztott megállapítani, alapjogi sérelem áll fenn, hiszen a másodfokú bíróság szintén elmulasztotta figyelembe venni és értékelni a többletként jelentkező enyhítő körülményt. Elmulasztotta azt, hogy indoklásban számot adjon arról, hogy az enyhítő körülmény mennyiben és milyen mértékben kell, hogy valóságos enyhítéshez vezessen, ennek megfelelően ténylegesen nem is enyhítette a büntetés mértékét. Ezzel a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát sértette meg mind a másodfokú, mind pedig az elsőfokú bíróság az Indítványozó vonatkozásában.

Így ezen vonatkozásban is az mondható el, hogy sem formálisan, sem tartalmát tekintve nem teljesítik a bíróságok eljárásai és döntései az Alaptörvény tisztességes eljáráshoz fűződő követelményét.

Hivatkozunk arra, hogy Magyarországot az EJEB előtti eljárásokban legtöbb esetben az ésszerű időn túli eljárások miatt marasztalták el. Hivatkozunk az EJEB esetjogára is, mivel az Emberi Jogok Európai Egyezmény vonatkozó rendelkezése az Alaptörvény rendelkezésével lényegét tekintve azonos.

A hatályon kívül helyezés és új eljárásra utasítás kihat az eljárás elhúzódására, az kifejezetten kedvezőtlen eljárásjogi lépés az ésszerű időtartam szempontjából (Mlynek v. Austria judgment of 27 October 1992. Series A no. 242-C).

Az iratok másodfokú felterjesztési késedelmét szintén alapjogsértőnek találta az EJEB (Abdoella v. the Netherlands judgment of 25 November 1992, Series A no. 248-A).

Sulyok Tamás megfogalmazása szerint: „Az eljárás tisztességes minősége nem szabályok, elvek formális és egymástól elszigetelt alkalmazásán múlik, ugyanis valamennyi részletszabály formális betartása ellenére azok nem eredményezik automatikusan a tisztességes eljárást.” (Sulyok Tamás: A védelemhez való jog összehasonlító vizsgálata in Badó Attila-szerk.: *A bírói függetlenség, a tisztességes eljárás és a politika* Budapest: Gondolat 2011, 206.)

Az Alkotmánybíróság több ügyben foglalkozott az adott ügyben eljáró bíróságok függetlenségével. Ezzel kapcsolatban hivatkozunk a 21/2016. AB határozat [38] pontjára:

„[38] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mindenkinek alapvető jogot biztosít ahhoz, hogy az ellene emelt vádról, vagy valamely perben a jogairól és kötelezettségeiről törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül döntsön. A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a pártatlanság követelménye, mely az eljárásban résztvevő személyekkel szembeni előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. A pártatlanság követelményének van egy szubjektív, a bíró magatartásában rejlő és egy objektív, a szabályozásban megnyilvánuló követelménye {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [48]}. A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében {3242/2012. (IX. 28.) AB határozat, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága egy olyan általános jogelv, amely a legalapvetőbb emberi jogok közé tartozik {lásd például: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [25]}. Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28], lásd erről még: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.”

A pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. A büntetőeljárásról szóló törvény megállapít abszolút vagy objektív kizárási okokat, illetve szubjektív okokat is, amelyek a bíró személyében rejlő kizárási okok.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XI. törvény 21.§ (3) c) pontja rendelkezett arról, hogy a hatályon kívül helyezés folytán megismételt első fokú, illetőleg másodfokú eljárásból ki van zárva az a bíró is, aki a hatályon kívül helyező határozat, illetőleg a megalapozatlansága miatt hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett.

A 2017. évi XC. törvény 14. § (3) bek. c) pontjában tartalmilag ugyanez rögzül. Eljárási törvények a fentiekből láthatóan ex lege nem zárták ki az egyéb okból hatályon kívül helyezett döntésben résztvevő bíró eljárását a megismételt eljárásban. Ezzel kapcsolatban hivatkozunk az Alkotmánybíróság a 67/1995. (XII. 7.) AB határozat is rögzítette, hogy **"A pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog az eljárás alá vont személy iránti előítéletmentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben.** Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében" (ABH 1995, 346, 347.).

A bíróságnak az eljáró bírónak szubjektíve szabadnak kell lennie a személyi elfogultságtól vagy előítéletektől, objektív szempontból pedig a szabályozásnak kellő garanciát kell biztosítania e vonatkozásban minden kétely kizárásához. A pártatlanság objektív követelményénél pedig vizsgálni kell, hogy objektív szempontból a szabályozás kellő garanciát biztosít-e minden kétely kizárásához, vagy ellenkezőleg: jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében. (Dr. Paczolay Péter különvéleménye, amit a 72/2009. (VII. 10.) AB. határozathoz fűzött.

Ezzel kapcsolatban ismét hivatkozunk az EJEB esetjogára, miszerint nem elegendő igazságot tenni, **az igazságtétel látszatát is meg kell őrizni** (vö. Delcourt v. Belgium judgment of 17 January 1970, Series A no. 11).

Fentiekből adódóan felmerül az, hogy egy olyan bíró, aki egyszer már állást foglalt a terhelt bűnösségével kapcsolatban és a büntetőjogi felelősségét állapította meg, egy megismételt eljárásban, amely megismételt eljárásnak ezen bírónak az eljárási hibái vezettek, mennyire tekinthető függetlennek és pártatlan bírónak. Álláspontunk szerint egy ilyen bíró által lefolytatott eljárás nélkülözi az előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás Alaptörvényből fakadó követelményét. Az EJEB és az Alkotmánybíróság esetjogából az vezethető le, hogy a büntetőeljárás során a pártatlan bírói döntéshez való jog érvényesülése esetében még a látszatát is el kell kerülni annak, hogy nem elfogulatlan vagy pártatlan bíró vesz részt az ítélezésben. Álláspontunk szerint a büntetőeljárásban megfogalmazott szűkítő megfogalmazás, mely csak megalapozatlanság miatti hatályon kívül helyezés miatt zárja ki objektíve a korábban eljáró bírót a büntetőeljárás további elintézéséből, alkotmányosan nem igazolható. Tekintettel arra, hogy egyrészt egy súlyos, orvosolhatatlan eljárási hibában szenvedő eljárást lefolytató bíró esetében ugyanúgy felmerül azon kétely a pártatlanságát illetően, mint egy megalapozatlanság miatt hatályon kívül helyezett bíró pártatlansága iránti kétely.

Álláspontunk szerint a terheltre nézve súlyosabb az, hogy egy olyan bíró fog újfent a bűnösségét tekintve állást foglalni az ügyében aki még a büntetőeljárás alapvető formai szabályait sem tudta megtartani, azonban mégis döntött a terhelt bűnösségére vonatkozóan újra eljárhat a terhelttel szembeni megismételt eljárásban. A terhelt oldaláról nézve egy efféle eljárás mondható pusztán formalitássá szűkül le, hiszen a bíró kifejezte egyszer már az értékítéletét a terhelttel szemben és mérlegelte már a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékokat..

Jelen ügyben, a megismételt elsőfokú eljárás során jegyzőkönyvezett párbeszéd az Indítványozó és az eljáró bíró között a következőképp hangzott:

- I.: Hát ez alapján tetszik engem elítélni?
- B.: Még nem hozott a bíróság ítéletet! Ezeket a megjegyzéseket visszautasítom!

Álláspontunk szerint ez is tükrözi azt, hogy jogos kétely merül fel egy olyan eljáró bíró előítéletmentességét illetően, aki már állást foglalt a terhelt bűnösségét illetően, még hozzá akként, hogy a terhelt bűnösségét egyszer már megállapította. Látható a párbeszédéből is, hogy az eljáró bíró nem mondhatta azt, hogy igen egyszer már elítélte ezen az Indítványozó által aggályosnak tartott bizonyítékok alapján, mert akkor saját maga is elismeri, hogy semmivé válik az előítéletmentesség látszata is. Ehelyett az eljáró bíró az első ítéletét figyelmen kívül hagyva magyarázkodásba kényszerült és azt a tényeknek ellentmondó állítást tette, hogy a bíróság még nem hozott ítéletet. Álláspontunk szerint a jogállami keretek között a nem szabadna előfordulni, hogy a terhelt bűnösségéről már állást foglalt bíró eljárjon a büntetőeljárásban.

A lefolytatott megismételt elsőfokú eljárás álláspontunk szerint sérti az Alaptörvényben foglalt tisztességes eljárás követelményét, a támadott bírósági döntések álláspontunk szerint ezen okból is alaptörvény-ellenesek

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el.

Mellékeljük az Indítványozó által adott ügyvédi meghatalmazást.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

Indítványozó nem járul hozzá személyes adatainak – így a nevének – közzétételéhez.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata

Ítéletek, végzések, egyéb iratok:

Veszprémi Járásbaróság 5.B.502/2014/69/II. számú elsőfokú ítélete

Veszprémi Törvényszék 2.Bf.921/2016/18. számú végzése

Veszprémi Járásbíróság 5.B.781/2017/42. számú elsőfokú ítélete

Veszprémi Törvényszék 1.Bf.358/2018/5. sz. végzése

Veszprémi Járási Ügyészség B.3068/2013/9-I. határozat

Veszprémi Járásbíróság jegyzőkönyve 5.B.781/2017/4.

Veszprémi Járásbíróság jegyzőkönyve 5.B.781/2017/22.

Előadjuk, hogy magát az alkotmányjogi panaszt két eredeti példányban terjesztjük elő célszerűségi okokból. A melléleteket egy példányban terjesztjük elő. Az Abtv. 53. § (2) bekezdésére és az Alkotmánybíróság 1001/2013. (II. 27.) AB Tű. határozata az Alkotmánybíróság ügyrendjéről 28. § (1) bekezdés alapján a panaszt és mellékleteit a törvényi határidőben, ajánlott küldeményként postai úton küldjük meg az elsőfokú bíróságon keresztül az Alkotmánybíróság számára. Egyben tisztelettel kérjük az Alkotmánybíróságot, hogy szerezze be az ügyiratokat az eljáró bíróságoktól, mivel több iratot a részünkre nem kézbesítettek, csupán iratbetekintés során tanulmányozhattunk. Erre példa az eljárás elhúzódását igazoló irat, amely az iratoknak a II. fokú bíróság részéről történt visszaküldését igazolja a fellebbezési nyilatkozatokkal kapcsolatos elsőfokú bírósági mulasztást illetően.

Kelt: Budapest, 2018. 11. 30.

képviselőjében:

Dr. Pataki Norbert András ügyvéd ([redacted])